

ÖZGÜRLÜKÇÜ HUKUKÇULAR DERNEĞİ

MARMARA BÖLGESİ CEZAEVLERİ HAK İHLALLERİ RAPORU

İşkence Ve Kötü Muamele

Uluslararası teamüller çerçevesinde “işkence” nitelemesi “acı veya ıstırapın asgari ağırlık düzeyine ulaşması gerekir (de minimis) ilkesi” esas alınarak tanımlanmaktadır. Yine hapisaneler açısından mahpus ile “özgür” bir insan arasında insanlık haysiyetini rencide eden farklar yaratılmayacağı genel bir ilkedir. “Asgari ağırlık düzeyi”nin nasıl değerlendirildiğine dair bilgileri AİHM’nin farklı kararlarında bulmak mümkündür.

AİHM’ e göre bir eylemin ağırlık düzeyi itibarıyla 3. maddenin kapsamına girebilmesi için muamelenin; süresi, fiziksel ve ruhsal etkileri ve bazı durumlarda, mağdurun cinsiyeti, yaşı ve sağlık durumu gibi olayın içinde yer alan tüm koşullar değerlendirilir. Eylemin amacının mağduru aşağılamak ya da küçük düşürmek olup olmadığı sorusu göz önüne alınması gereken bir unsur olsa dahi böyle bir amacın yokluğu 3. madde ihlalinin kesin olarak bulunmayacağı anlamına gelmez. Bir bireyi utandıran ya da küçük düşüren, onun insanlık onuruna saygı göstermeyen ya da saygıyı azaltan ya da bireyin ruhsal ve fiziksel direncini kırarak şekilde korku, ıstırap ya da aşağılık duygusu uyandıran muamele 3. madde anlamında kötü muamele olarak değerlendirilir (Bşv. No: 39630/09, El-Masri v. Yugoslav Makedonya Cumhuriyeti). Aynı zamanda AİHM; Sözleşmenin 3. Maddesi kapsamında işkence dışındaki diğer kötü muamele uygulamalarında “insanlık dışı, onur kırıcı ve aşağılayıcı” terimlerini kullanmaktadır. Kararlarda kötü muamelenin 3.Madde ihlaline yol açması için “fiziksel yaralamaya ya da yoğun bir fiziksel veya ruhsal acı veya ıstıraba sebebiyet vermiş olması” ya da “küçük düşürme veya ıstırapın, meşru bir muamele veya cezada zorunlu olarak bulunan küçük düşürme veya ıstırap düzeyinin ötesine geçmesi gerektiği” açıklanmaktadır.

AİHM kararları ışığında değerlendirecek olursak aralık 2018-Ocak 2019 aylarında özellikle bazı hapisaneler bakımından cezaevinde mahpusların tutulma koşulları ve disiplin cezası adı altında dayatılan uygulamalar uluslararası hukukta buyruk kural (jus cogens) olan “işkence yasağı”nın ihlali anlamına gelmekte ve bu ihlallerde artış yaşanmaktadır.

Onur kırıcı arama biçimlerinin yaygınlaşması temel bir mesele olarak tespit edilmiştir. Çıplak arama uygulamalarının yaygınlaşması bunun bir parçasıdır. Koğuşlarda yapılan

aramalar da orantısız bir şekilde, baskın havasında gerçekleşmektedir. AİHM, “cezaevi güvenliğini sağlamak yahut cezaevinde düzensizlik olmasını engellemek üzere bazı hallerde soyularak yapılacak aramanın gerekebileceğini kabul etmekle birlikte, bu tarzda bir aramanın uygun bir tarzda yürütülmesinin zorunlu olduğu” görüşündedir (Valasinas v. Litvanya, Bşv. No:44558/98, Iwanczuk v. Polonya, Bşv. No: 25196/94, Yanko v. Bulgaristan, Bşv. No:39084/97). Dolayısıyla; bu uygulamanın kabulü için güvenlik gerekçesiyle **“gerekli”** ve **“haklı”** **“zorunlu nedenler”**e dayandığını ortaya koyan, **“insan onuruyla bağdaşır nitelikte”** unsurlar bulunmalıdır. (Wieser v. Avusturya, Bşv. No: 2293/03). Ayrıca bu nedenler belirlenebilir ve özel nitelikte olmalıdır (Pawel Pawlak v. Polonya, Bşv. No: 13421/03)

AİHM özel koşulları değerlendirirken, **“cezaevleri arasında farklı uygulamalar olmasını, cezaevi yönetimine çok geniş takdir yetkisi veren düzenleyici işlem niteliğinde uygulamalar olmasını”** ihlal olarak görmüştür (Frérot v. Fransa, Bşv. No:70204/01). Dolayısıyla **“keyfîlik, belirsizlik ve bunun neden olacağı endişenin yaratacağı küçük düşürücü nitelikteki uygulamalar da 3. madde kapsamında”** değerlendirilebilir (El Shennawy v. Fransa, Bşv. No:51246/08). Iwanczuk- Polonya kararında AİHM **“dört gardiyanın önünde, aşığılama ve sözlü taciz devam ettiği halde soyunma suretiyle arama yapılması”**nı da 3. madde kapsamında değerlendirmiştir.

Ancak;

Düzce T Tipi Hapishanesine 18.01.2019 tarihinde yapılan ziyaret sırasında kurum girişinden itibaren infaz koruma memurlarının provakatif yaklaşımları avukatlara dahi yönelmiş, infaz koruma memurlarının bu tutumu endişe yaratmıştır. Görüşmeler toplam 3 saat sürmüştür. Mahpuslar 25-26 Eylül 2018 tarihinde uygulanan işkenceyi vurgulamış, işkencenin ayakta sayım dayatması ile gerçekleştiğini, mahpusların ayakta sayım dayatmasını kabul etmemesi üzerine birkaç gün sonra hapishane müdürünün bulunduğu esnada koğuşa gardiyanlarla birlikte gelinip, ayakta sayım verilmemesi nedeniyle hapishane müdürünün “gereğini yapın” söylemi ile gerçekleştiği ifade etmişlerdir. Mahpuslar saatlerce işkenceye maruz kalmış sonrasında ters kelepçelenerek duvar dibinde bekletilmiştir. Mahpuslar işkence tehdidinin devam ettiğini, provakatif yaklaşım ve söylemlerin devam ettiğini belirtmişlerdir.

Daha önceki raporlarımızda belirttiğimiz Tekirdağ 2 Nolu F İle 2 Nolu T Tipi Kapalı Hapishanesi’ndeki hastane ve adliyelere gidiş gelişlerde mahpuslara kameralara dönerek elbiselerini kaldırmaları ve içte giydiklerini teşhir etmeleri dayatması devam etmektedir. Ring şeklinde ki hastane sevki sağlayan araçlarda, tek kişilik bölmelerde gidilmesi dayatıldığı için bunu kabul etmeyen tutsaklar darp edilerek işkenceye maruz bırakılmaktadırlar. Bu uygulama nedeniyle tutsaklar uzun bir süredir sağlık ve tedavi hakları ile savunma ve yargılanma haklarını kullanamamaktadırlar. Fiziki şiddete varan uygulamalar da artış bulunmaktadır.

Gerek mahpusların bir nevi çıplak aramaya maruz bırakılması gerekse de karşı çıkış üzerine

gelişen fiziksel şiddet bir işkence biçimidir. Bu durumun işkence yasağı ihlali olmasının yanı sıra aynı zamanda bu uygulama nedeniyle mahpuslar uzun bir süredir sağlık hakkına erişimde ve savunma ve yargılanma haklarını kullanmakta ciddi engeller yaşamaktadırlar. T TİPİ'nde çıplak arama aynı şekilde ziyarete gelen mahpus yakınlarına da dayatılmaktadır.

Bakırköy Kadın Kapalı Hapishanesi bakımından, direnmeyen her mahpusa **çıplak arama** ısrarı devam etmektedir. Her ne kadar cezaevi yönetimi veya gardiyanlarca bu durum bizzat gerçekleştirilmiyor olsa da; gardiyanların ve ring görevlilerinin adliler üzerinden siyasi mahpuslara yönelik işkence uyguladığı daha önce de belirtilmiştir. Söz konusu işkence; gardiyanların/jandarmaların adlilere “Bunlar terörist, devlete karşı geldiler.” Şeklinde beyanları üzerine adlilerin kavga çıkartması ve çıkan arbedeye ne gardiyanların ne de jandarmaların müdahale etmemesi şeklinde gerçekleşmektedir ve hala devam etmektedir.

Yine benzer şekilde mahkemeye veya hastaneye sevk sırasında toplum ve kamuoyu önünde de jandarmalarca çeşitli defa teşhire maruz kalmışlardır.

Son dönemde Leyla AKYILDIZ isimli hükümlünün hastaneye sevk sırasında JANDARMALARCA DARP EDİLDİĞİ bilgisi gerek kamuoyuna gerek tarafımıza aktarılmıştır. Konu hakkında kişi suç duyurusunda bulunmuş olup, cezaevi reviri tarafından darp raporu ayrıca düzenlenmiştir.

Kandıra F-2 Kapalı hapishanesinde de aynı şekilde çıplak arama dayatılmaktadır.

Edirne'de ise **hücrelere sık sık baskınlar yapılması** durumu devam etmekle birlikte yapılan aramalar keyfi bir şekilde yapılmakta ve mahpuslar insanlık onuru ile bağdaşmayacak şartlarda aramaya tabi tutulmaktadırlar.

Edirne F Tipi Hapishanesinde açlık grevinde olan Adem ARSLAN isimli mahpus savcıya götürülme gerekçesiyle iki asker tarafından koğuştan zorla çıkarılmış ve götürülürken askerlerin fiziksel şiddeti ile sözlü hakaretine maruz kalmıştır.

Bandırma 1 N'olu Hapishanesinde 07.12.2018 tarihinde telefon görüşüne çıkan bir kaç mahpus ceza infaz koruma memurlarınca önce sözlü olarak taciz edilmiş daha sonra da memurlar tarafından darp edilmişlerdir.

Yine Bandırma 1 Nolu Hapishanesinde 07.12.2018 tarihinde telefon görüşüne çıktıkları esnada kurum memurları tarafından darp edilen mahpusların revire çıkarıl darp raporu aldirmaları için çağrı butonuna basan Muzaffer AKENGİN infaz koruma memurlarının hakaret ve tehditlerine maruz kalmış akabinde parmakları mazgal deliğine sıkıştırılmak suretiyle darp edilmiştir.

Bolu F Tipi'nde **baskın şeklinde yapılan keyfi aramalar** devam etmektedir. Yapılan aramalarda odalar ciddi anlamda dağıtılmakta olduğundan söz konusu durum Mahpuslarca

provakasyon olarak değerlendirilmektedir. Dahası aylardır **telefonda tekmil dayatması** da devam etmekte, mahpuslarla ailelerinin görüşmeleri aniden kesilmektedir. Zaten aramaları tamamen denetim altında olan mahpusların tekmil vermesi konusundaki ısrar insan onuruna aykırıdır.

Bolu da Ege Üniversitesindeki öğrenci olaylarından yargılanan Nurullah Semo yaklaşık olarak 5 ay önce bu cezaevine getirilmiş olup, tecritte tutulmaktadır. Hükümlü girişte 3 kez çıplak aramaya maruz bırakılmış ve darp edilmiştir. Gardiyanlar tarafından darp edilip tehdit edilen Nurullah revire çıkarılmayı talep etmiş;ancak 2 hafta sonra ancak Revire götürülmüştür. Söz konusu durumu şikayet eden Hükümlü gardiyanlarca tekrar taehdit ve darp edilmiştir.Gerek hükümlü gerekse de avukatları tarafından darp ve tehdit olaylarına ilişkin suç duyurusunda bulunulmuştur. Hükümlünün diğer odalara geçme talebi “ Adalet Bakanlığının talimatı bu şekilde “ denilerek reddedilmektedir. Hükümlü ayda sadece 2 saat spor yapabilmekte bu hakkını ise yine tek başına kullanabilmektedir. Hükümlü özel ve bilinçli bir biçimde tecritte tutulmaktadır.

Maltepe 1 Nolu L Tipi’nde de Şubat 2018’de **ayakta sayım** uygulaması dayatılmış ancak mahpusların itirazları sonucu devamı getirilmemiştir. Ayrıca bu hapishanede geçmiş aylarda yapılan görüşmelerde mahpuslar mahkemeye ve hastaneye götürülürken dahi çıplak aramaya maruz kaldıklarını belirtmişlerdir.

Düzce T Tipi Hapishanesinde Vedat GÜLTEKİN isimli mahpus telefonla konuşurken İnfaz Memurları tarafından sözlü olarak taciz edilmiş, memurlar bağırarak ve tahrik etmek suretiyle” Bir Türk dünyaya bedel “ şeklinde ırkçı söylemlerde bulunmuşlardır.

Yine Düzce T Tipi Hapishanesindeki kurum müdürü siyasi mahpuslara dönük “ Ben Telafer Türküyüm, ceddimiz sizi tir tir titretti, Türk’ün gücünü göreceksiniz,, Hukuk yok ben varım” söylemleri ile mahpuslara yönelik ırkçı tehditkar ve insanlık dışı kötü muamelelerde bulunmuştur. Hastaneye ve adliyeye sevklerde tek sıra ve duvar dibinde askeri nizamda yürümleri dayatılmaktadır. Bu esnada , “ siz daha 12 Eylül’ü görmediniz” söylemleri eşliğinde mahpuslar darp edilmektedir

Edirne F Tipi Hapishanesi ile Düzce T Tipi Hapishanesinde mahpus yakınları, ziyaretleri sırasındaki aramalarda onur kırıcı davranışlar ve kötü muamele ile karşılaşmaktadır.

Tecrit

Tecrit denince akla en başta gelen elbette Sayın Abdullah Öcalan’a ve İmralli adasında kalan diğer mahpuslara yönelik uygulamalardır. Bir ada hapishanesi olarak tamamen kendi özgün koşulları olan bu yerde aynı zamanda avukat ve aile görüş hakkı tamamen ortadan

kaldırılmıştır. Platformumuz ve birçok STÖ “Ada’da kalanların sağlık durumundan endişe duyduklarını” defalarca kez belirtmiştir. İmralı tecritine paralel olarak 3 kişinin ya da tek kişinin kalmasına olanak sağlayan F tipi hücreler, şehirlerden uzak kampüs tipi hapisaneler, mahpusların ailelerinden çok uzak yerlere sürgün edilmesi tabloyu açıkça gözler önüne sermektedir.

Söz konusu hapisanelerde sosyal izolasyon çok yoğun olarak yaşanmaktadır. Sınırlı sayıda kişiyle, çok küçük boyuttaki hücrelerde yaşayan mahpusların psikolojik ve fiziksel olarak sorunlar yaşamaları kaçınılmazdır.

Mahpusların direnişi sonucu elde edilen 10 saatlik görüşme hakkının kullanımı şu an ciddi oranda engellenmektedir. **Yapılan ziyaretlerde Marmara Bölgesi’ndeki hemen hiçbir hapisanede farklı hücrelerden mahpusların haftada 10 saat havalandırmada bir araya gelmesine izin verilmediği ortaya çıkmıştır.** Hatta bu konuda daha da ciddi kısıtlamalara gidildiğini gözlemlemek mümkündür. Örneğin Bolu F Tipi’nde ortak alana çıkma hakkı ayda 40 saatten 4 saate indirilmiştir. Hükümlü ve tutuklular sürekli olarak aynı kişilerle ortak alana çıkarılmaktadır.

Geçmiş raporlarımızda değindiğimiz üzere son dönemlerde meydana gelen **özgün tecrit** durumları devam etmektedir:

Edirne hapisanesinde 3 oda 1 yıldır tecritte tutuluyor. 9 kişinin kaldığı bu odalara ; bombacı oldukları ve diğer odalarla bir araya gelemeyecekleri belirtilerek bir araya gelme talepleri red ediliyor. Söz konusu bu odalarda tutuklular da olup yargılaması devam ettiği halde idarece peşinen suçlu oldukları ilan edilmiş ve tecride tabi tutulmuşlardır.

Bolu F Tipi Hapisanesi’nde tutuklu olarak bulunan Siirt Belediye Başkanı Tuncer Bakırhan ile ilgili tecrit durumu devam etmektedir. Ağırlaştırılmış müebbet cezası olan hükümlülerine ilişki havalandırmaya çıkma hakkına ilişkin keyfiyet devam etmektedir.

. Silivri 9 Nolu Kapalı Hapisanesi’nde bulunan mahpus Hatice Çırğanış 1 yılı aşkın gibi bir süre boyunca tek başına tutulduğunu, tek başına avluya çıkarıldığını, tek başına ortak etkinliğe çıkarıldığını ifade etmiştir. Havalandırmanın üstünün tel örgülerle kapatıldığını, **‘kafeste yaşatıyorlar’** diye ifade ederek yaşamının yoğun tecrit koşullarında geçtiğini dile getirmiştir. Mahpus kendisiyle benzer davalardan yargılanan kadınların olduğu hapisanelere gidebilmek için sevk başvurusu yapmışsa da herhangi bir olumlu yanıt gelmemiş.

Kandıra hapisanelerinde kalmakta olan ağırlaştırılmış müebbet hükümlüleri mutlak bir tecritte tutulup sadece günde 2 saat hücre dışında tutulmaktadır. Yine bu hapisanelerde 10 saat olan sohbet hakkı sadece 2 saat olarak uygulanmakta kurs ve atölyeler de personel yetersizliği nedeni ile yapılmamaktadırlar.

Edirne’de de benzer bir durum yaşanmakta, 3 hücrede kalan, 8 mahpus, diğer hücrelerde kalanlarla ortak sohbet, spor hakkı ve sosyal aktivite hakkının idare tarafından 2017 Haziran ayından görüşmenin yapıldığı tarihe kadar kullandırılmadığı belirtilmiştir. Mahpuslar, diğer mahpuslarla bir araya gelme, spora çıkma ve sohbet hakları engellendiği için çim saha ve spora da çıkmama kararı aldıklarını belirtmişlerdir.

Bolu’da tutuklu olarak bulunan Siirt Belediye Başkanı Tuncer Bakırhan ve Ömerli Belediye Başkanı Süleyman Tekin ile ilgili de tecrit durumu söz konusudur.

Tekirdağ 2 Nolu F Tipi Mahpuslar mevzuatın kendilerine tanıdığı bir hak olan sohbet hakkından gerektiği kadar yararlanamamaktadırlar.Sadece iki ayda bir ve hep aynı koşullarla, toplam sekiz kişiyi geçmeyecek şekilde bu haklarını kullanabilmektedirler. Mahpusların oda değiştirme talepleri bir yılı aşkın bir süredir hiç bir şekilde kabul edilmemektedir.

Bandırma 1 ve 2 Nolu hapishanelerde koşullar arası sohbet uygulaması yoktur.

Sağlık

Sağlık hakkına erişim konusundaki sıkıntılar halen devam etmektedir. Süresiz dönüşümsüz açlık grevinde olan mahpusların sağlık kontrolleri yapılmıyor,Mahpusların rutin sağlık kontrollerine ve revire getirilmesi götürülmesi esnasında kelepçeleri çıkarılmamakta ve hekim önünde kelepçeli bir şekilde tedavi edilmeye zorlanmaktadır. Hekimlere bu hususun iletilmesi halinde büyük bir çoğunlukla hekimler güvenliklerini bahane ederek kelepçeli tedavi uygulamasında pay sahibi olmaktadır.

Türk Tabipleri Birliği, Türkiye İnsan Hakları Vakfı ve Adli Tıp Uzmanları Derneği tarafından 8 Ağustos 2016 tarihinde İnsan Hakları İhlalleri İle İlgili Hekim Tutumu¹ hakkında yaptıkları açıklamada ayrıntılı olarak nasıl tutum almaları gerektiğini bildirmiştir. “DTB Tokyo Bildirgesi ve Hekimlerin Bağımsızlığı ve Mesleki Özgürlük Bildirgesi, hiçbir şüpheye yer bırakmayacak kadar açık bir biçimde, doktorların, başkalarının çıkarları ne olursa olsun, hastanın çıkarları doğrultusunda davranmak için özgür olmakta ısrarcı olmaları gerektiğini ifade etmektedir. **Hekimler, uygun ortam sağlanamaması ve kısıtlayıcı araç (kelepçe, gözbağı vb.) varlığında tıbbi değerlendirme ve muayeneye zorlanması durumunda, etik ve hukuki gerekçeleri belirterek tıbbi değerlendirme sürecinden çekilmelidir.**”

Malta Bildirgesi’ne göre açlık grevcileriyle ilgilenen hekimler, işveren konumundaki

¹http://www.ttb.org.tr/kollar/_ihk/haber_goster.php?Guid=55df00e8-fc38-11e7-8ba2-003f3d72864a

kuruma (örneğin cezaevi yönetimi) bağlılık ile hastalara bağlılıkları arasında bir çatışma yaşayabilirler. Böyle bir durumda ikili bağlılık içindeki hekimler diğer hekimlerle aynı etik ilkelerine bağlı kalmalı, başka bir deyişle birincil yükümlülüklerinin hastaya karşı olduğunu dikkate almalıdır. **Hekimler, tıbbi kararlarında işverenlerinden bağımsız kalmalıdır.**

Klinik bağımsızlık. Hekimler değerlendirmelerinde nesnel kalmalı, üçüncü tarafların kendi tıbbi yargılarını etkilemesine izin vermemelidir. Hekimler, örneğin tıbbi olmayan gerekçelerle tıbbi müdahalede bulunulması gibi etik ilkelerini ihlal eden baskılara karşı çıkmalıdır.

Ancak; Tekirdağ 2 Nolu T Tipi, Bakırköy Kadın Kapalı Hapishanesinde, Maltepe 1 Nolu Hapishanede ve Bandırma T Tipi Hapishanesinde muayene esnasında kelepçe çıkartılmaması uygulaması devam etmektedir.

Revire çıkmayı kabul etmeyen cezaevlerinin bazılarında koğuş kapısında bir takım ölçümler yapılıyor ise de bu ölçüm ve kontroller yetersiz kalmaktadır.

Bandırma 1 Nolu T Tipi Hapishanesinde süresiz dönüşümsüz açlık grevinde olan ve listede isimleri belirtilen 5 mahpus revire çıkartılmayı kabul etmediğinden hiçbir şekilde sağlık kontrolleri yapılmamaktadır.

Edirne T Tipi Hapishanesinde 23.12.2018 tarihinden beridir süresiz dönüşümsüz açlık grevinde olan Zerdeşt ODUNCU'nun açlık grevine başladığı tarihten 18.01.2019 tarihine kadar sadece bir kere doktor kontrolü yapılmış.

Silivri 5 Nolu L Tipi Hapishanesinde sağlık personelinin gerekli kontroller bakımından yetersiz olduğu , kontrollerin düzenli yapılmadığı, yapıldığı zaman bile ciddiyetsiz ve göstermelik yapıldığını, bir takım sağlık personelinin ideolojik tavır takınarak alaycı tavırları ile sözlü tacizde buldukları öğrenilmiştir.

. Hücre ve koğuşların durumu da sağlıklı yaşam sürdürmeye elverişli değildir. Temizlik, hava alma, güneş alma, ısınma gibi açılardan mahpuslar bir hayli zorlanmaktadır. Ayrıca revire çıkma, muayene olma, hastaneye götürülme gibi konularda ciddi sıkıntılar mevcuttur ve mahpusların sağlıkları bu nedenlerle tehdit altındadır.

Bu uygulamaların da AİHS 3. Madde ve Any. 17. Maddenin ihlali olduğunu vurgulamak zorundayız. AİHM'in yerleşik içtihatlarına göre; **“Devlet bir kişinin insan onuruna saygı ile bağdaşır koşullarda alı konulmasını güvence altına almak zorundadır ve kişiye uygulanan tedbirin infazında izlenecek tutum ve yöntem, kişiyi tutuklamanın doğasında kaçınılmaz olarak var olan ıstırap düzeyini aşan bir yoğunlukta sıkıntı ve zorluğa maruz bırakmamalıdır”** (Kudła v.Polonya Bşv No. 30210/96).

Tüm hapishaneler için geçerli olmak üzere mahpusların revire geç çıkarıldığı, hastaların ilaçlarının verilmediği, hastaneye sevklerinin yapılmadığı tarafımıza aktarılmıştır.

Bakırköy Kadın Hapishanesi'nde Görüşülen herkes hastaneye sevk işlemlerinin yapılmadığını beyan etmiştir. Ancak bu durum zaman zaman hiç sevk etmiyoruz şeklinde değil; şu tarihte hastaneye sevk işleminiz yapılacak şeklinde bilgi verilmesinin akabinde o gün geldiğinde kapıya kadar götürülüp geri koğuşa götürme şeklinde gerçekleşmektedir.

Hastaneye sevk edilen mahpusların kelepçelerinin hastanede açılmadığı, bazı doktorların kelepçenin çıkarılması talebinde bulunduğunu buna rağmen jandarmaların açmadığını, bazı doktorlarına pasif kalarak herhangi bir şekilde kelepçe hususuna değinmediği bilgisi tarafımıza aktarılmıştır.

Son rapordan beri süregelen süreçte hastaneye sevk konusunda herhangi bir değişme olmadığı gibi hastaneye sevk edilen Leyla AKYILDIZ isimli hükümlünün hastaneye sevk sırasında JANDARMALARCA DARP EDİLDİĞİ bilgisi gerek kamuoyuna gerek tarafımıza aktarılmıştır.

Özellikle bir çok mahpusun dış problem olmasına rağmen Okmeydanı Hastanesi'nde bulunan dış doktoruna sevk edildiklerinde kelepçelerin açılmadığı, Leyla AKYILDIZ'ın da bu sebeple darp edildiği bilgisi tarafımıza aktarılmıştır.

Yine Bakırköy Kadın Hapishanesi'nde kalan ve bacağına platin olan Hazine ALÇI platinin enfeksiyon kapmış olduğunu bu sebeple revire gittiğinde hastaneye sevk edilip filmi çekildiğini ancak kendisine renkli film çekilmesi gerektiğinin belirtildiğini buna rağmen bir kaç aydır buna ilişkin taleplerinin karşılanmadığını, karşılandığında ise kelepçe dayatması yüzünden muayene olamadığını, geçen rapordan beri durumun değişmediğini aktarmıştır.

Ayrıca başka bir hükümlü olan Dilek ÖZ'ün yakın zamanda hastaneye sevk edildiğini rahminde kist olduğunu, önceden 6 cm olan bu kistin 7,5 cm'e ulaştığını, klonoskopi yapıldığını, bağırsaklarının temiz çıktığını ancak doktorun tehlike yok diyemeyiz diyerek kanser riskinin mevcut olduğunu ve rahminin alınmasının daha iyi olacağını belirttiğini buna rağmen henüz herhangi bir şey yapılmadığı bilgisini aktarmıştır.

Ayrıca cezaevinde başka hükümlü olan Fatma TOKMAK'ın haftalık olarak kan testi yaptırması gerektiğini, sabah kan verip öğleden sonra kontrollerinin sağlanmasını gerektiğini fakat sabah kan vermesine rağmen öğleden sonra görüşmeye götürülmediğini, revirin tutumunun ne olduğunu bilmediğini, askerlerin de götürmemiş olabileceğini, dilekçe verildiğini, konu hakkında revirin de bilgisinin olmasına rağmen, Fatma'nın kontrollerinin yapılmadığı bilgisi tarafımıza aktarılmıştır.

OHAL öncesi ve sonrasında devam eden en önemli hak ihlallerinden biri sağlık hakkı ihlalleridir. Dış tedavileri için bir koğuştan haftada sadece bir kişinin muayene edildiği belirtilmiştir. Bundan dolayı haftada bir diğer hastalıklar sebebiyle revire çıkma konusunda haftada bir Dış ağrısı çeken mahpusların çok uzun süre bu dış ağrısı ile mücadele etmek zorunda bırakıldıkları, herhangi bir ilaç tedavisi uygulanmadan uzun dış ağrılarının sonunda sadece revire götürülüp dış çekme işlemi uygulandığı beyan edilmiştir.

Revir doktoruna muayene olmak için de bir koğuştan haftada sadece 4 kişi kabul edildiği, bu sayının doktorun takdiri ile düştüğü söylenmiştir. Revire çıkmak için sürekli dilekçe verilmesine rağmen bu haklarının ertelendiğinden, tedavi süreçlerinin uzadığından, kronik rahatsızlıkları olan mahpusların ilaçlarını almakta dahi güçlük çektiklerinden, ilaçlarını alabilmeleri için revire gidip doktora yazdırmaları gerektiğinden bunun ayları bulduğundan şikayet etmişlerdir. Doktorun hasta ile ilgilenmediği gibi muamelesinin sert olduğunu, hastaneye sevklerin yapılmadığını güç bela sevkleri sağlandıysa da muayene esnasında kelepçeli tutulduklarını, kelepçe ile üstün körü muayene edildiklerini, sevk edilirken gerek ring aracında gerekse de diğer bekleme alanlarında jandarma tarafından darp edildiklerini dile

getirmişlerdir. Hastaneye sevk sırasında Jandarma ve adli tutsakların(Hastaneye DAİŞ-Taciz-Tecavüz tutuklu/hükümlüleri ile birlikte aynı araç ile götürülüyorlar) sözlü ve fiziksel şiddetine maruz bırakıldıklarını beyan etmişlerdir.

Muayene esnasında jandarmaların dışarı çıkartılmadıklarını dolayısıyla hasta-doktor mahremiyetinin yok sayıldığını dile getirmişlerdir.

Koğuştada adeta acılar içinde kıvranan hastaların kendiliğinden iyileşmeye bırakıldıklarını, kronik rahatsızlıkları(kalp-damar ve düzenli ilaç kullanması gerekenler) olanların çıkarılmaları gerekirken aylarca revire çıkartılmıyor ve düzenli ilaç kullanması gereken tutsakların revire çıkarılmadıkları için de aylarca ilaçlarını alamadıkları bütün mahpuslar tarafından vurgulanmıştır.

Mahpus Veli Büyükşahin, kendisinin kalp-damar ve karaciğer rahatsızlıkları için düzenli ilaç kullanmak zorunda olduğunu ve fakat son 7 ay içerisinde toplamda iki-iki buçuk ay revire çıkarılmadığı için ilaçlarını alamadığını, bir keresinde her hafta dilekçe vermesine rağmen 1 aydan fazla bir süre revire çıkarılmadığı için düzenli kullanması gerektiği ilaçlarını alamadığı için kullanamadığını, yine mesela karaciğerindeki kist ile ilgili haziran ayında mutlaka gerekli tetkikleri yaptırıp doktor kontrolünden geçmesi gerekirken temmuz ayının son günü olan bugün itibarıyla halen doktor kontrolüne götürülmediğini ifade etmiştir.

Psikolojik sorunların olan bir mahpusun ilaçlarının verilmemesinden dolayı durumunun ağırlaştığının gözlemlendiği ifade edilmiştir.

Beslenme sıkıntıları yaşadıklarını, vejeteryan olan mahpusların başvurularının taleplerinin reddedildiği, yemeklerin çeşitliliğinin azlığı ve yetersiz olması sebebiyle birçok mahpusa vitamin eksikliği teşhisi konulduğu ciddi kilo kaybı yaşantılarının olduğu ve mahpusların böylece kantinden alışveriş yapmak zorunda bırakıldıklarını söylemişlerdir.

Bandırma hapishanelerinde revire ve hastahanelere geç çıkarılma genel ihlallerin de ötesinde olup artık bir işkenceye dönüşmek üzere olup bu süreler 6-7 ayı bulabilmektedir. Yine bu hapishanelerde kelepçeli muayneyi kabul etmeyen mahpusların tedavileri yapılmamakta olup sağlık hakları ihlal edilmektedir.

Tekirdağ 2 Nolu T Tipi Hapishanesi'nde mahpuslar muayene ve tedavi amacıyla revire ve kurumda bulunan dış hekime çıkarılmamaktadırlar. Mahpuslar mevcut tedavilerini sürdürebilmek için **ilaç yazdırmak amacıyla dahi revire çıkarılmamaktadırlar**. Dış hekimliğine çıkarılmamaya, sürekli bir şekilde araç ve gereçlerin bozuk olması gerekçe gösterilmektedir. Hastaneye sevk edilen siyasi mahpuslar da keyfi bir şekilde hastaneye götürülmemektedirler. Bel fitiği gibi önemli sağlık problemleri olan mahpusların **uygun yatak talepleri dahi karşılanmamaktadır**.

Kandıra 1 Nolu ve 2 Nolu F Tipi Hapishanesi'nde ise hastaneye gidiş geliş sırasında kullanılan ring aracı ile ilgili sorun devam etmektedir. Genel olarak kullanılan ring araçlarının dar, sağlıksız, havasız ve kışın soğuk, yazın sıcak olması sık sık eleştirilen bir konudur. Ancak

buna ek olarak Kandıra'da **ring aracının içerisinde de küçük hücreler** yapılmıştır ve hastaneye gitmek isteyen mahpuslar bir kişinin bile sığmayacağı bu küçük bölmelere yerleştirilmek istenmektedir. **Sırf bu ring içindeki bölmelerin sağlıksız oluşu nedeniyle birçok mahpus hastaneye gitmeyi reddetmekte bu da tedavi hakkına erişimi engellemektedir.**

Adalet Erişim ve Savunma Hakkı

Adil yargılanma hakkının önemli bir parçası olan savunma hakkı uluslararası standartlara uygun olarak yasalarda garanti altına alınmıştı. Ancak bazı hapisanelerin keyfi uygulamaları ile söz konusu yasal güvenceler bir kısım mahpus gurubu bakımından ortadan kaldırılmıştır.

Mahpuslar görüşmelerde, “Avukat ziyaret **hakkının 3 yıla yaklaşan bir süre boyunca bu şekilde kayda alınması herhangi bir hukuka aykırılığın tespit edilememesine rağmen sürdürülmesinin hukuka aykırı olduğunu**, bunun var olan hakların tamamen ortadan kaldırdığını, hakkın özüne dokunduğunu, bunun Anayasaya aykırı olduğunu” beyan etmişlerdir.

Bolu T Tipi'nde **tutuklularla avukatlarıyla görüşme hakkı mesai saatleri ile sınırlanmaktadır**, saat 17:00'dem sonra tutuklularla da avukat görüşü yapılamamaktadır.

Yine Bolu T Tipi'nde ve Bandırma T1 ve T2 Hapishanesi'nde yürütülen disiplin soruşturmalarında talep ettikleri tercüman ücretleri kendilerinden istenmektedir.

Mahpusların adalet erişim ile ilgili yaşadıkları sorunlardan biri de verdikleri **dilekçelerin işleme alınmaması, kaybedilmesi veya ilgili yere gönderilmemesidir.** Mahpusların dilekçelerini gönderebilmeleri, taleplerini ve başvurularını zamanında iletebilmeleri çok önemlidir. Aksi halde özellikle süreli işlerde ciddi hak kayıpları gündeme gelebilmektedir.

Örneğin, Tekirdağ 2 Nolu F Tipi'nde mahpuslar, infaz hakimliği, TBMM İnsan Hakları Komisyonu gibi resmi kurum ve kuruluşlara gönderdikleri dilekçe ve mektupların akıbetini öğrenememektedirler. Bu sorun aynı şekilde Bandırma T Tipi T1 ve T2'de de mevcuttur.

Yine Tekirdağ 1 Nolu T Tipi nde **Taner Aslan** : Mahpus daha önce tutuklu bulunduğu bir dosyadan hapisane de kaldığı süreyi ,şuan hükümlü bulunduğu dosyadan mahsup

yapılması için dilekçe ile hapisane idaresi aracılığıyla infaz savcılığına başvurmuştur. Ancak mahpusun talebi ilgili mahkemeye iletilmemiştir. Mahpus bu şekilde mağdur edilmektedir.

Bandırma 1 Nolu ve 2 Nolu Hapishanesinde kendilerini darp eden infaz koruma memurları ile ilgili yapılan suç duyuruları işleme alınmamakta, STK'lar ve Uluslararası İnsan Hakları Kuruluşlarına gönderilen mektuplar ise "devlet itibarı yönünden sakıncalı" bulunarak ilgili kurum ve mercilere gönderilmemektedir.

Edirne F Tipi Hapishanesindeki mahpusların disiplin cezalarına itiraz dilekçeleri mahkemelere geç gönderilmekte bazen hiç gönderilmemektedir.

Ziyaret ve Telefon Hakkı

Mahpusların dışardaki koşullarına en yakın şekilde tutulması ve bu çerçevede ailesi ve sosyal çevresi ile bağının istikrarlı bir biçimde sağlanabilmesi bakımından devletin aktif yükümlülükleri söz konusudur. Bu aktif yükümlülükler çerçevesinde hapsedmenin alternatiflerinin bile tartışılmaya başlandığı günümüzde ne yazık ki mevcut uygulamalar geri bir hal almıştır. Aktif yükümlülükler bir yana meşru amaca dayanılmaksızın, tamamen keyfi olarak mahpusların aile ve diğer yakınlarıyla görüşmelerine kısıtlamalar getirilmektedir.

Daha önceki raporlarımıza da yansıyan telefon görüşmelerindeki **tekmil dayatması** Bolu'da devam etmektedir. Bu zorlamaya karşı çıkan mahpuslar uzun süredir yakınları ile telefon görüşmesi yapamamakta, arayıp tekmil vermedikleri zaman telefon bağlantısı kesilmektedir. Aynı şekilde Kırklareli E Tipi Kapalı Hapishanesi'nde de tekmil dayatılmaktadır. Tekmil dayatmasını kabul etmeyen mahpusların telefonları kesilmekte ve tehdit edilmektedirler.

Tekirdağ 2 Nolu T Tipi nde Mahpusların aileleri ziyaretlerinde toplu fotoğraf çekmelerine izin verilmediği beyan edilmiştir.

Mektuplar

Mahpusların en önemli iletişim araçlarından birisi mektuplardır. Mahpuslar çoğu zaman yakınlarıyla mektuplar aracılığı ile görüşmekte, şikayetlerini, taleplerinin mektuplar aracılığı ile gündeme getirmektedir. Bu anlamda mektup hakkı bir mahpusun haberleşme ve bilgi edinme hakkının, buna bağlı olarak ifade özgürlüğünün en önemli teminatıdır. Hatta mektup hakkı mahpusun adalete erişimi için de son derece önemlidir. Ne yazık ki OHAL ile beraber ve devamındaki süreçte bu konuda şikayetler bir hayli yaygınlaşmıştır. Mektuplar

iadeli taahhütlü gönderilmediği için mektuplar adreslere ya ulaşamıyor veya çok geç zamanlarla ulaşabiliyor.

Mektupların geciktirilmesi, yahut hukuka aykırı şekilde el konulması, karalanması en sık karşılaşılan durumlardandır.

Silivri hapisanelerinde Ortak şikayet edilen konulardan bir diğeri de mektupların çok geç gönderildiği veya gönderilmediği yönündedir. Bazen bir mektubun bir ay sonra yeniden faks çekilmesi ile birlikte ancak gönderildiği belirtilmiştir.

Kırklareli E Tipi Hapishanesi'nde genel olarak hastanelere sevk işlemleri çok geç yapılıyor. Özellikle diş hastalıklarında mahpuslar aylarca bekletilebiliyorlar.

Düzce T Tipi Hapishanesi'nde mahpuslara gelen mektuplar ya çok geç, ya da hiç verilmiyor. Ayrıca tercüman olmadığı gerekçesi ile mahpusların Kürtçe yazdığı mektup ve kartlar gönderilmiyor, mahpuslara gelen Kürtçe yazılmış mektup ve kartlar da aynı gerekçe ile verilmiyor.

Bandırma 1 ve 2 Nolu T Tipi Hapishanelerinde mahpuslara gelen mektuplar çok geç verilmekte ve Kürtçe olan mektuplar tercüman olmadığı gerekçesiyle kendilerine verilmemektedir.

Tekirdağ 2 Nolu F Tipi Hapishanesinde mahpuslar İnfaz Hakimliği, TBMM İnsan Hakları Komisyonu gibi resmi kurum ve kuruluşlara gönderdikleri dilekçe ve mektupların akıbetini öğrenememektedirler.

Gebze hapishanesinde kürtçe yazılan mektuplar ; kürtçe okuyan personelin tayini çıktığı için kontrol amaçlı emniyete gönderileceği idare tarafından söylenmiş , mahpusların itirazı üzerine bundan vazgeçilmiştir.

Yayımlar ve Diğer Haberleşme Araçları

Hapishanelerde kitap ve gazete sınırlaması olup, bazı hapishanelerde hakkında toplatma kararı dahi bulunmayan bazı kitaplar ile Evrensel, Birgün, Yeni Yaşam, Umut, Atılım vb. muhalif gazeteler, mahpusların tüm taleplerine rağmen hiçbir şekilde hapishaneye alınmamaktadır.

Yayınlara ulaşım haberleşme hakkı ve ifade özgürlüğü bağlamında çok önemlidir. Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un (CGTİHK) 62. maddesine göre mahkemelerde yasaklanmamış olması kaydıyla mahpuslar yayınlardan yararlanabilir. Kaldı ki bir kişinin haberleşme hakkının ve bununla bağlantılı olarak ifade özgürlüğünün sınırlanması için belli kriterler söz konusudur. Mahpusların yayınlara erişimi bakımından da bu ilkeler yani, kanunilik, ölçülülük ve meşru amaca dayanma ilkelerinin gözetilmesi gerekir. Bu

ilkelere ve CGTİHK'nın 62. maddesine aykırı uygulamalara sıkça rastlanmaktadır.

Bir çok hapisanede kitap sınırlaması devam etmektedir. Edirne 20 ,Bandırma, Silivri 9 Nolu gibi hapisanelerde kitap sayısı 10, Bolu F Tipi'nde 5 iken, **Balıkesir Kepsut'ta her mahpusun ayda yalnızca bir kitap hakkı bulunmaktadır.**

Tekirdağ 2 Nolu F Tipi'nde dışarıdan mahpuslara gönderilen kitap ve dergilerin hiç bir şekilde kendilerine verilmemesi uygulaması devam etmektedir. Mahpuslara istedikleri kitap ve dergileri “dış kantin” aracılığıyla almaları dayatılsa da mahpusların dış kantinden talep ettikleri kitaplar kendilerine ulaştırılmamaktadır. Benzer bir tablo Tekirdağ 2 nolu Tipi Hapishanesi'nde de söz konusudur. Dış kantinden 10 kitap sipariş eden bir mahpus gecikmeli olarak, ancak 1 kitaba erişebilmektedirler. Dış kantin diye tabir edilen yolla alınan kitaplar en iyi htimle 4-5 ay sonra kendilerine ulaşabilmektedir. Bu şekilde tutsakların eğitim ve kendini geliştirme hakları engellenmektedir.

Daha önceki raporlarda da ifade ettiğimiz gibi mahpusların koğuşlarında kullandıkları kişisel küçük el radyolarının tümü hiçbir gerekçe gösterilmeden “talimat var” denilerek toplanmıştı.Bu radyolar tutsaklara iade edilmemiştir.

Maltepe 1 ve 2 Nolu Hapishanelerinde de gönderilen kitaplar teslim edilmemektedir. Maltepe 2 Nolu Hapishanede yapılan itirazlar sonucu İnfaz Hâkimliğinden kitapların verilmesine ilişkin karar çıktığında verildiği ancak Maltepe 1 Nolu Hapishanede **hâkimlik kararına rağmen kitapların verilmediği** öğrenilmiştir. Maltepe 1 Nolu Hapishanesi en son kitapların sadece hediyeye niteliğinde olduğu ve hediyelerin resmi ve dini bayramlar ile mahpusların doğum günlerinde kabul edileceği yönünde abesle iştigal bir karar almıştır.

Düzce'de de her mahpus için koğuşta “10 kitap bulundurma” sınırlandırması uygulanmasının yanı sıra, dışarıdan ziyaretçi kanalı ya da kargo kanalı ile gelen hiçbir kitap ve dergi mahpuslara verilmiyor..

Edirne hapishanesinde koğuşlara yapılan baskınlar sonrası eskiden alınmış sol sosyalist dergi – gazete ve haber küpürleri ile politik içerikli yazı-makalelerin tümüne el konuluyor.

Kırklareli E Tipi Kapalı Hapishanesi'nde dışarıdan kitap gönderildiğinde alınmadığı ancak yayınevlerinden sipariş verilmesi halinde alınabildiği öğrenilmiştir.

Kandıra hapishanelerinde Tv kanalları merkezi sisteme bağlı olup “ havuz medyası “ diye tabir edilen kanallar dışında başka kanalların izlenmesi mümkün değildir.

Odalarda Bulundurulmuş Eşyalar

2016 Mart ayında Diyarbakır'daki bir kısım mahpusun firarı gerekçe gösterilerek bir

yazı² yayınlanmıştır. Bu yazının ardından mahpusların çek bas sapsarı kısaltılmış, temizlik eşyaları (kova, çöp sepeti, leğen vs.) toplanmıştır. Şu anda mahpuslar hijyen ve bu anlamda sağlık hakkı ile doğrudan ilgili olan bu eşyaları hücre ve koğuşlarda sınırlı sayıda bulundurabilmektedirler. Zaten bel fitiğı gibi hastalıkların çok yoğun yaşandığı hapishanelerde fırça ve çek bas sapsarının kısalığı ciddi bir sorundur. Kalabalık koğuşlarda tek bir leğende çamaşırlar yıkanması da ciddi sağlık risklerini beraberinde getirmektedir.

Son dönem mahpusların sosyal yaşamlarını, iletişim haklarını engelleyecek birçok el koyma olayı yaşanmıştır. Bandırma, Kandıra ve Edirne hapishanelerinde Radyolara, defterlere, kitaplara vs – cımbız , küçük makas gibi eşyalara el koyma olayları son dönem bir hayli artmıştır.

Bolu F tipi'nde Hükümlülerde bulunan tablo, boya kalemlerinin hepsine el konulmuş, depoya götürülmüş ve talebe rağmen iade edilmemiştir. uzun süredir, tüm kurslar (resim, daktilo, bilgisayar) durdurulmuş, sosyal uğraşları tümüyle gasp edilmiştir.

Tekirdağ 2 Nolu F Tipi Mahpuslar daha önce aldıkları ve depoda bulunan eşyaların kendilerine verilmediğini ifade etmiştir. Özellikle yeni bir odaya geçişte ya da varolan eşyaların bozulması durumunda kendi adlarına depoya bıraktıkları eşyalar verilmemektedir. Yeni eşyalar alınması dayatılmaktadır.

Disiplin Cezaları

OHAL'in ilanı ile birlikte infaz yakmaların (TMK 17. madde gereğince, 3 kere "hücre cezası" almış olan siyasi mahpusların koşullu salıverilmeden yararlandırılmaması) hız kazandığı ve şimdilerde dorukta olduğı gözlemlenmiştir. Siyasi mahpusların tüm hapis hayatı boyunca 3 kere hücre cezası alması halinde koşullu salıverilmeden yararlanamaması ve hak ederek tahliye tarihini beklemek zorunda kalması birçok hapishanede yaygın bir insan hakkı ihlali olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle koşullu salıverilme tarihi yaklaşmış mahpusların infazı yakılmaktadır. Yasaya ve usule uymayan disiplin soruşturmalarıyla verilen hücre cezalarına dayanarak infazların yakılması otoritenin infaz sistemini ve uygulamasını teşhir eder niteliktedir.

Yapılan görüşmelerde önceki aylardakine benzer şekilde çok sayıda, haksız ve hukuksuz disiplin cezasının verildiğı gözlemlenmiştir. Disiplin cezası idarelerin elinde çok ciddi bir ceza içinde ceza aracı olarak işlev görmektedir.

²2016 yılında Adalet Bakanlığı Ceza Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nün 77204178207.99/3417/37918 sayılı "Güvenlik Önlemlerinin Araştırılması ve Firar Olaylarına Karşı Alınacak Önlemler" Konulu 24.03.2016 tarihinde hapishanelere gönderdiği " Uygulamaya Yönelik Genel Yazı

Kırklareli E Tipi Hapishanesinde sabah ve akşam yapılan sayımlarda mahpuslara ayakta sayım dayatılmakta olup ; sayım vermeyen mahpuslara her bir sayım için ayrı olarak “ziyaretçi kabulünden yoksun bırakma” şeklinde disiplin soruşturması açılmakta ve disiplin cezası verilmektedir.

Bandırma 1 Nolu T Tipi Hapishanede hükümlü olarak bulunan Muzaffer AKENGİN, telefon görüşün çıkan bir arkadaşlarının darp edilmesi üzerine revire çıkarılıp darp raporu alınması yönündeki talebi infaz memurlarına iletmek için butona bastığında infaz koruma memurunun hakaret ve tehditlerine maruz kalmış, parmağı kapı mazgalına sıkıştırılarak darp edilmiş ve fakat bunun sonucunda kendisine “11 günlük hücreye koyma” disiplin cezası verilmiştir. Memur hakkında herhangi bir işlem veya soruşturma yapılmamıştır.Yine yaşanan darp olayına tepki gösteren mahpuslar hakkında disiplin soruşturmaları başlatılmış ve çoğuna disiplin cezası verilmiştir.

Dönüşmlü- Süresiz ve Dönüşümsüz-Süresiz açlık grevine giren bütün mahpuslar hakkında disiplin soruşturmaları başlamış,Bandırma 2 Nolu T Tipi Hapishanesinde bulunan ve açlık grevine giren mahpuslar hakkında disiplin cezası verilmiştir.

Kandıra hapishanelerinde havalandırmalar ile ortak alanlara kameralar konulmuş olup kameraları kapatan mahpuslara disiplin cezaları verilmektedir.

Bolu F Tipi'nde disiplin cezaları ile tahliyeler engellenmektedir.

Düzce T Tipi Kapalı Hapishanesi'nde disiplin cezaları hapishane idaresi tarafından geç uygulandığından, disiplin cezası alan mahpus yönünden iyi hal kazanma süreleri uzuyor ve tahliyeye mani durumlar yaşanmaktadır.

Mahpusların İstemi Dışında Sevk

Mart 2016'dan beri hapishanelerde mahpusların istemi dışında sevk (sürgün) olayları artmıştır. OHAL'den sonra güvenlik, yer doluluğu gibi gerekçelerle sürgün sayısı hızla artmıştır. Bu artış halen devam etmektedir. Bir ay içerisinde üç farklı hapishaneye sürgün edilen mahpus olmuştur. Bu sürgünlerin başlangıcı baskın şeklinde mahpusların gece saatlerinde hücreden alınması şeklinde olmakta, çoğu zaman mahpusun eşyalarını yayına almasına bile fırsat verilmemektedir. Mahpuslar kötü, havasız ring araçlarında uzun süreler yolculuk yapmaktadırlar. Bu çerçevede sevkler başlı başına bir işkence halini almıştır. Aynı zamanda çoğu mahpus bu sürgünler sonucu ailesinden çok uzak yerlere götürülmüştür. Özellikle ailesinin ekonomik durumu iyi değilse ya da ailesinde hastalık, küçük çocuk gibi durumlar varsa mahpuslar aylarca yakınlarıyla görüşmemektedir. Söz konusu sevkler

tutukluları da kapsamaktadır. Kişiler yargılandıkları mahkemelerden çok uzağa götürülmekte ve avukatıyla görüşmede, mahkemeye gidiş gelişte sıkıntılar yaşamaktadır.

Bandırma 1 Nolu T Tipi Hapishanesinde hükümlü olarak bulunan mahpus Muzaffer AKENGİN son dönem kurumda meydana gelen darp olaylarının artması, kendisinin de bizzat darp edilmesi ve buna sessiz kalınmaması sonucu istemi dışında ve keyfi olarak Tekirdağ Hapishanesine sevk(sürgün)edilmiştir.

Kalabalık Koşullar

Birçok raporumuzda yer verdiğimiz, özellikle T tipi hapishaneler bakımından ciddi bir sorun haline gelen kalabalık koşulları uygulamaları devam etmektedir. Özellikle kışın gelmesi ve pencere açma koşullarının azalması ile berber kalabalık koşulların insan sağlığına yönelik tehlike oluşturma durumu artmıştır.

Silivri Hapishanelerinde mahpus sayısı kapasitenin üzerindedir. Kapasitenin üzerinde olması sebebiyle de barınma yerlerinin insan onuruna uygun olmasını engellemektedir. Koşullarda hücrelerde normalden fazla kişi kaldığı, hücrede tek olması gereken ranza sayısının 6 olduğu dile getirilmiştir. Böylece 7 kişilik koğuşta 28 kişi kalındığı vurgulanmıştır. Kişi sayısının çok fazla olduğu, kapasite yoğunluğundan dolayı zaten sınırlı olan spor hakkı da zamana yaydırılarak ayda bire düşürüldü ifade edilmiştir. Ayrıca koğuş nüfusu artmasına rağmen aynı oranda koğuşa getirilen yemek miktarında artış olmadığı ve yemeğin yetersiz olduğu da şikayet edilen konulardan.

Kandıra 2 Nolu T Tipi Hapishanesi'nde ise 8 kişilik koğuşta şu anda 23 kişi kalmaktadır. Yine B

Bandırma 2 Nolu T Tipi Hapishanesi'nde 10 kişilik koğuşlarda 20 kişinin kaldığı mahpuslar tarafından aktarılmıştır. Silivri Hapishanelerinde 3 kişilik odalar 6 kişilik olacak şekilde, 28 kişilik koğuşlar 37-38 kişi olacak şekilde fazla kapasite ile kalınmaktadır. Bakırköy Kadın Kapalı Hapishanesi bakımından da benzer bir durum söz konusudur.

SONUC:

Hasta mahpusların değerlendirilmeleri her koşulda sadece klinik yaklaşım ile değerlendirilmeli, açlık grevinde olan mahpusların sağlık kontrolleri düzenli bir şekilde yapılmalı taleplerine uygun bir şekilde İmralı Hapishanesinde olağanüstü infaz rejimi uygulanan ve ağır tecrit koşulları altında tutulan Abdullah Öcalan'a yönelik tecritin kaldırılmalı ve avukatları ile görüş sağlanmalı, alıkonulmasının uygun olmadığına dair tıbbi raporları olan mahpuslar ivedilikle salıvermelidir.

Ayakta sayım, telefonda tekmil uygulaması, çıplak arama ve infaz koruma memurlarının sözlü taciz, tehdit hakaret ve fiziksel müdahale gibi işkence ve kötü muamele biçimlerine, kitap- gazete yasaklarına, mektup engellemelerine derhal son verilmelidir. Mahpusların günün en az 8 saat olmak üzere makul bir kısmını alıkonuldukları yerin dışında geçirmeleri sağlanmalıdır.